

185613

BEÖTHY LÁSZLÓ

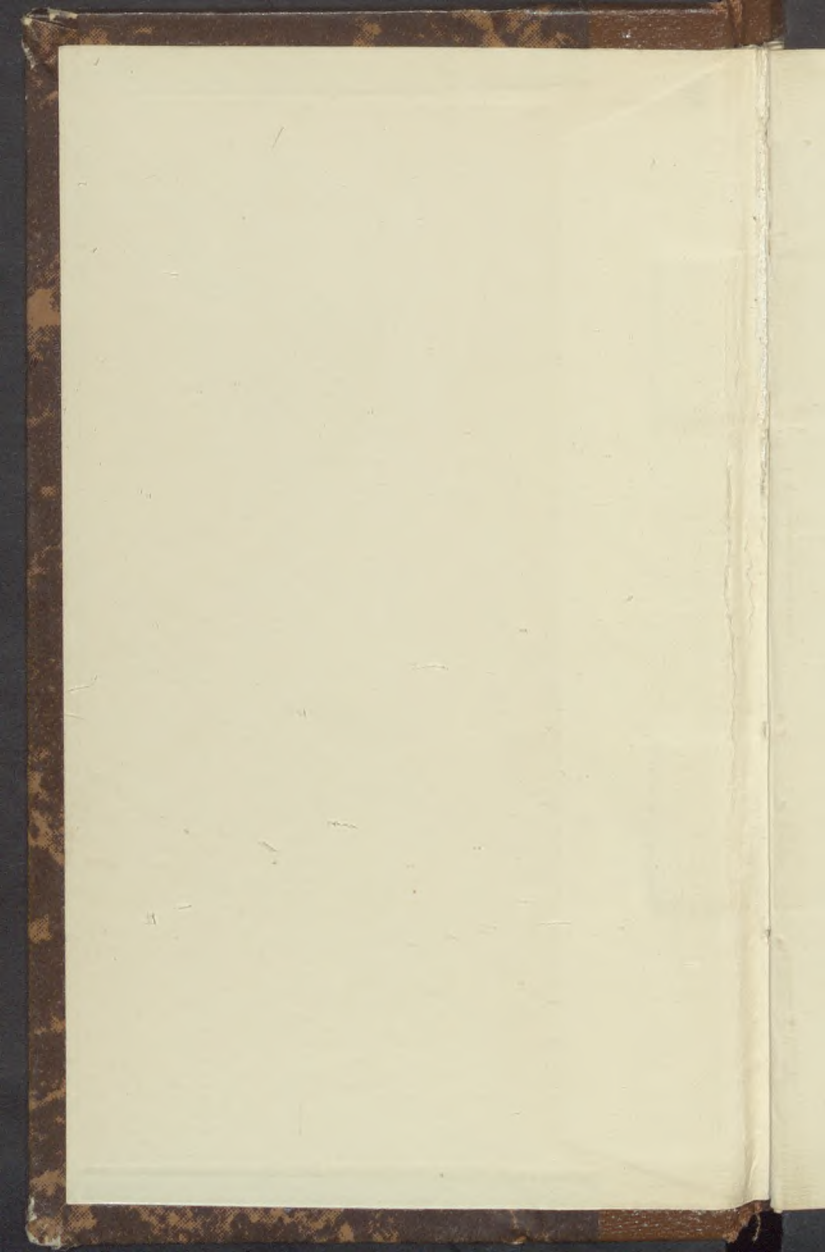
A

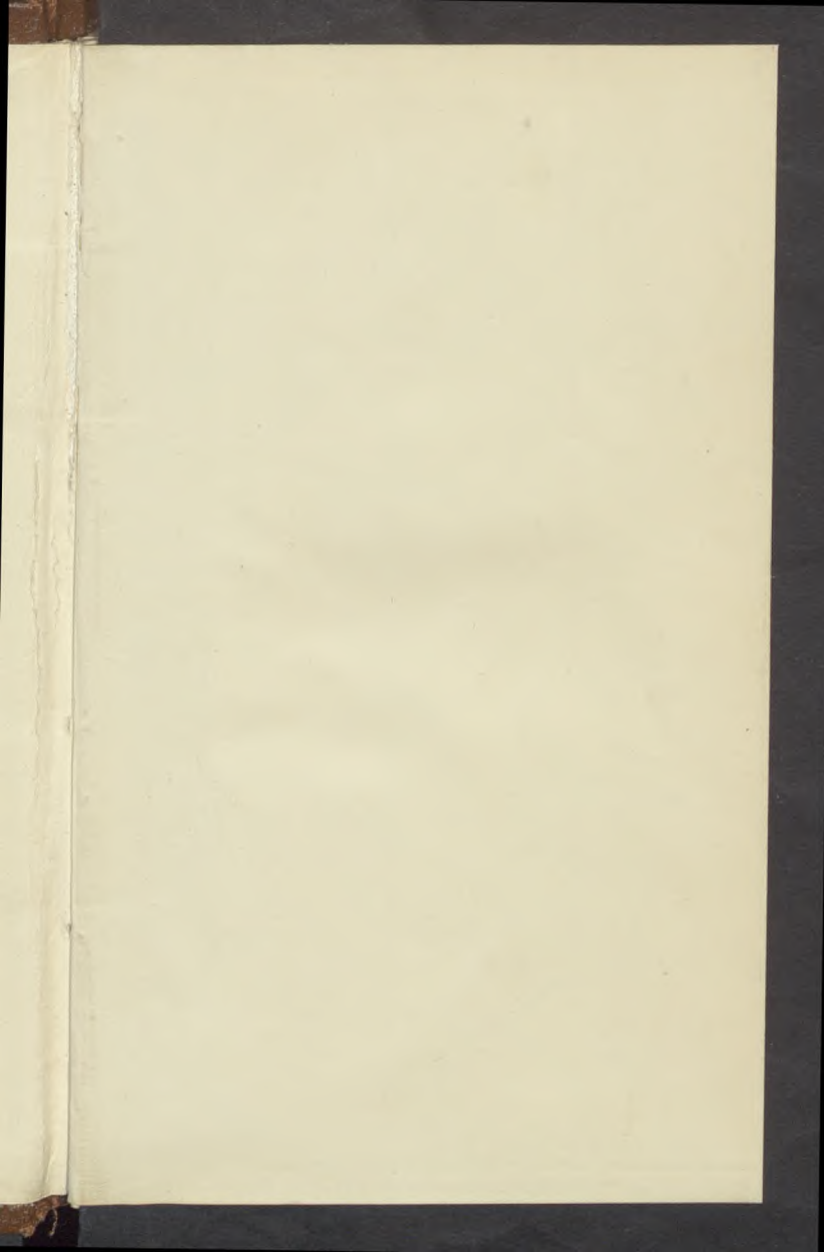
JÖVŐ SZÁZAD

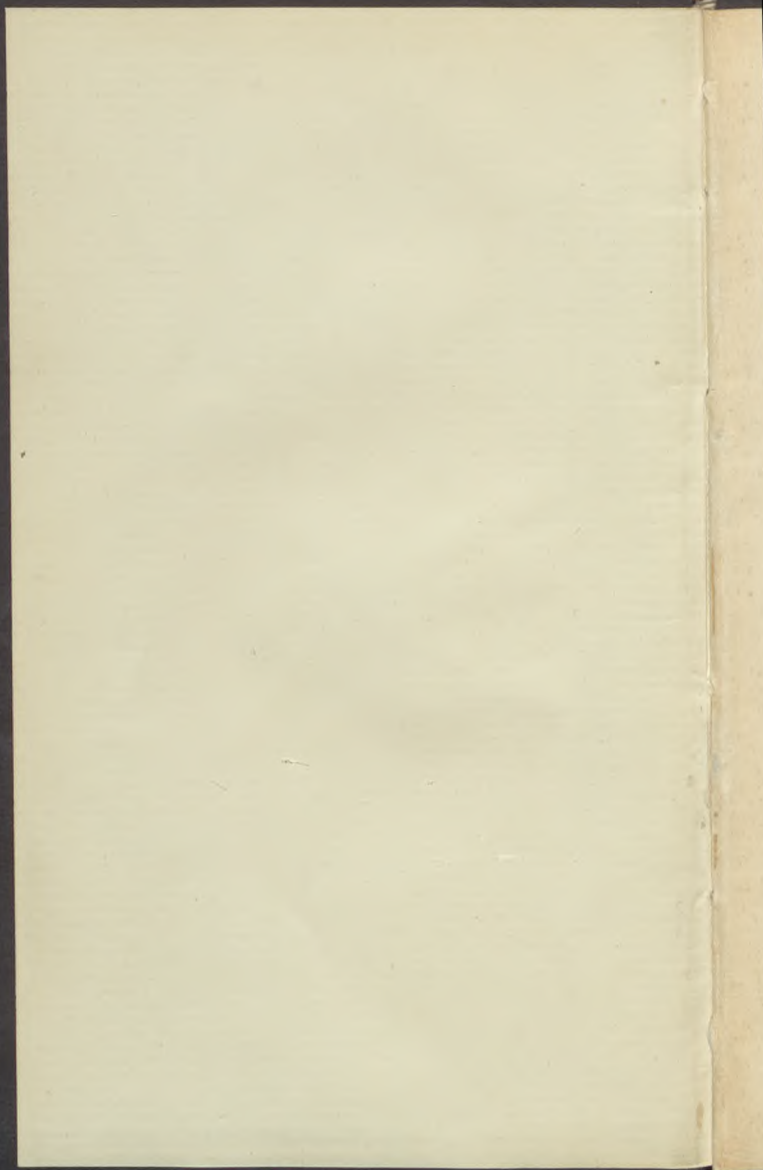
REGÉNYE



Budapest, 1895.
RÁKOSI GYULA
kiadása.







A

Jövő század regénye.

*

Irta

Beöthy László

✱

Budapest, 1895
Rákosi Gyula kiadása.

Reichling:
348.1.



185613

M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRA
Nyomtatv. Növedéknapló

1896. év. 33. sz.

BUDAPESTI HIRLAP NYOMDÁJA.

I.

A narancsszinű hölgy.

A párisi Rue Chélard végén nagy tömeg ember ásitózott a lemenő nap fényében. A levegő-vasutat várták, a melynek keleti vonata 7 óra 20 percre volt jelezve. Hordárok kiabáltak és szaladgáltak, egy-egy vendéglős ment arra üzletével, fönnhangon kínálgatva couvertjeit :

— 2 frank fécánnal. Három frank szarvasgomba pástétommal. Ki parancsol?

Az egész vendéglő a nyakába volt akasztva: egy hordozható deszka apró skatulyákkal. Mindegyik skatulyában kicsiny golyócskák, mint egy-egy borsószem. A skatulyákon a fölírás

roastbeaf, filet de boeuf, omelette és egy rakás más ételnév. Az egész csodát, mert nekünk csodának tetszhetik, magyar ember fedezte fel a század elején 1910-ben, Hermányi Helikon, a ki akkor városi díjnok volt, s majdnem kénytelen volt fölfedezni az ételek komprimálhatóságát. Azóta persze miliomos lett belőle.

Egy-egy postás süvöltve szállott el az emberek fölötte a levegőben. A kis Tanaquin-féle villámszárny széleseben vitte tova.

A vasuti állomáson túl üres volt az utca. Nyugodt és előkelő, mint az a nagy férfiú, kiről elnevezték: Raoul Chélar, a francia-magyar szövetség megkötője. A komáromi ütközet után, a melyet a budapesti béke követett 1940-ben, a francia köztársaság Budapesten szobrot állíttatott a nagy embernek, a ki Európa térképét megváltoztatta. Párisban pedig ezt a hatalmas utat nevezték el róla.

A vonat érkezésének ideje mindinkább közeledett. A tömeg mind szo-

rosabb gyűrűt vont a vasuti állomás körül. Az emberek lihegték és káromkodtak a nagy melegben, de az izgott várakozók észre sem vették a kellemetlenségeket.

Egy ujságáruló vetődött arra felé a szomszéd utcából. Kezében a *Budapesti Hirlap* párisi kiadásával, a melyet harsány hangon kürtölt szét:

— *Büdapeszti Irlap à Paris! Deux sous! Monsieur le docteur Evva à Páris!*

— Eh, takarodjál innen, gamin, tudjuk már az ujságod nélkül is, — felelt egy öreges ur, — különben nem volnánk itt.

A gamin azonban hivatalos buzgalomból is halálra ordította magát:

— A világmegváltoztató, a halál legyőzője, a csodadoktor Párisban! A 7 óra 20 perces vonattal érkezik.

Azzal rohant tovább a boulevard Montmartre felé.

A várakozó közönség közt egyszerre az izgatottság moraja futott végig. A levegővasut éles füttyentését hallották alulról.

A következő pillanatban az emelő gép fölszállította az utca színére az utasokat.

Óriási éljenriadal zúgott át az utcán. A sok ezer ember lelkesülten tapsolt, tombolt és éljenzett.

- Vive le docteur!
- Vive Evva!
- Evviva Evva!
- Éljen Evva!
- Csesznyik Evva!
- Hurrah Evva!
- Hoch Evva!
- Csurukdumbürü Evva!

Hangzott a világ minden nyelvéen szakadatlanul.

A fölszálló-gép platóján egy csupaszképű, őszhaju, barátságos ur hajlongott. Utazóköpenyegén egy kis vörös szalag: a becsületrend jelvénye. Majd levette sapkáját, s úgy köszönte a közönség ovációját. Az esti szellő vidáman lengette hosszú ősz fürteit, a melyek az ó- és újvilág összes képes lapjaiban meg voltak már örökítve. Az ősz utas Evva Ferenc dr.

volt, a hirneves magyar orvos, az örökélet feltalálója.

Fényes katonatiszti uniformisba öltözött ur fogadta:

— A köztársaság elnökének nevében üdvözlöm a tudomány világító fáklyáját közöttünk.

Egy kopasz, kicsiny uri ember (mr. Boeufbraisé, az Institut elnöke) lépett hozzá aztán:

— A francia akadémia halhatatlanság nevében üdvözlöm önt, a halhatatlanság vigécét! — mondotta és mélyen meghajolt.

A folytonosan zúgó tömeg körülvette őket. A nagy férfiú csak szakgatott szavakat tudott mondani magyarul:

— Igazán uraim! Budapestről . . .

— Vive Budapest, — zugott a tömeg.

— Eljőve, nem hittem . . .

— Vive le hittem! — ordított a közönség.

— Hogy ilyen fogadtatásban . . .

— Vive la fogadtatásban! — kiabált a publikum.

— Részesülendék!

— Vive le sülendek! — hangzott a válasz.

Ebben a percben egy hölgy tört keresztül a közönség sorain. Viselete a mult század közepére emlékeztetett. Mint nagytudományu etnografusok megjegyezték, a balatonmelléki hölgyek jártak ilyen ruhában. Gyér ősz hajtincsei szabadon repkedtek homloka körül. Rettenetes öregnek látszott, de a mellett fürge volt, mint a gyík. Csak a bőre ütött el az összes ismert fajtipusoktól. Olyan volt, mint a kimosott kordován, a mely a napon szárad meg. Az arca meg olyan volt, mint a tulérett narancs. Erélyesen lökte félre a körülállókat s egy kiáltással a tudós elé ugrott:

— Feri!

A világhírü doktor elsápadt s alél-tan rogyott kísérői karjai közé. Félig nyitott ajkai csak annyit rebegtek:

— Tóni néni!

A közönség, mely alig vett észre valamit a jelenetből, lelkesülten ordította:

— Vive la tonineni!

II.

Megint ő!

Budapest XXVI. kerületében, tehát a város kellős közepén, nagy ünnepre készültek. Lengő nemzetiszínű lobogók, drága szőnyegek, baldakhinos erkélyek, tolongó sokaság mutatta, hogy valami rendkívüli fog történni a Szabadsajtótéren, melynek közepén nagy fehér lepellel leborított szobor állott. A szobrot mindenfelől körülvették a kíváncsiak, mintha még a délelőtt, a mikorra leleplezése ki volt tűzve, meg akarnák látni az ércbeöntött nagy férfiú vonásait.

A reggeli nap aranyos sugárral ragyogta be a teret. A sétálók közt

egyszerre csak egy pár állott meg a szobor előtt. Öreges, elhízott ur volt a férfi, s szilfid a nő, de már határozottan a legidősb szilfidek közül való.

— Meg vagy hatva, Zseni? — kérdezte a férfi, a kin Európa legkockásabb nadrágja volt.

— Ó Dezső, — felelte a nő, egy rózsabokrétát szagolva.

— Neki köszönhetjük mindenünket, — szólt az ur.

— Ah, Dezső, — felelt a nő.

— Ő nélküle nem volnánk boldog jegyesek — mondá az ur, s a boldogságtól a kockák ugrálni kezdtek nadrágján.

— Nem Dezső, — szólott a nő éteri mosolylyal.

— Ő nélküle ki tudja, meddig kellett volna várunk. Így pedig csak 55 évig voltunk mátkások.

— Csak Dezső?

— S rövid tíz év múlva már nőmnek nevezhetlek.

— Jé Dezső.

— Áldozzunk Jenő bácsi emlékének.

— Igen Dezső, — felelt a szilfid, s a rózsabokrétát a szobor talapzatára helyezte el.

Az ur egy kockát fejtett le fönnebb említett nadrágjáról s a bokréta mellé tette.

A boldog jegyesek könnyes szemmel távoztak. A tömeg kiszorította őket a helyükből. A rendőrség kordont húzott a szobor körül, s látni lehetett már a szomszéd utca sarkán beforduló menetet.

Elől az egyetemi ifjuság jött, zászlók alatt, a Kohn-nóta hangjai mellett, a melyet kalaplevéve hallgattak az emberek. A gyönyörű induló még a múlt században keletkezett, s azelőtt Groszvardeinmars címen profán szöveggel énekelték, de mikor 1922-ben Kohn Mór a budapesti főrabbi a liberális egyetemi ifjuság segítségével megszerezte a dohány-utcai forradalmat, s kivívta az izraeliták recepcióját, a minden nagyért lelkesülő egyetemi

ifjuság új szöveggel kezdte énekelni a híres indulót, a mely így kezdődött:

Menjünk vigan Kohn Mór után,
Daj-diri-diri-dajdom.

Most ezt fújták a jogászok Precy Mészáros János 60-adéves ősjogonc vezetése alatt és az orvosnövendékek, a kiket Andreánszky Jenő szigorló-orvos vezetett.

Utánuk jött a szobor-bizottság élén Madarász Mórral a Budapesti Hirlap felelős szerkesztőjével. Végül a tömeg tapsa, zugása és éljenzése közt a híres miniszter, Rákosi Gyula, a leleplezendő szobor gyermeke. Végtelen előkelőség ömlött el a jeles férfiun, a mint a népszerűség fényében sütkérezve haladt a szobor felé.

Madarász Mór hirtelen odalépett a miniszterhez.

— Igaz majd el is feledtem kegyelmes uram, gratulálok.

A miniszter nyugodt fejbólintással fogadta az üdvözlést.

A háta mögött jövők kíváncsian találgatták, vajjon mihez gratulált a jól értesült szerkesztő. Végre a miniszter magántitkára oldotta meg a rejtélyt.

— Ő excelenciája ma tette le kitűnő eredménynyel vizsgálatát a negyedik gimnázium összes tárgyaiból.

A felvilágosítás után még melegebb, még lelkesebb volt a közönség éljenzése. A miniszter pedig odafordult az ujságíróhoz:

— Tudja barátom, nem volt rá szükségem. A miniszternek nem kell kvalifikáció. Azért is választottam ezt a pályát. De gyermekkorom óta erős vágyam volt ez a vizsga, s ma végre beteljesedett.

Dörgő taps, éljenzés és beszédözön közt hullott le a lepel Rákosi Jenő gyönyörű szobráról. Az igazi magyar ujságírás megteremtője, a legbecsületesebb politikus, a legnagyobb író: ezek a szavak hangzottak sűrűn a beszédekből.

Nagy csend lett egyszerre. A mi-

niszter emelkedett föl, hogy néhány köszönő szót mondjon.

— Uraim, — kezdte, — igazán alig tudom . . .

Ebben a percben a rendőrök kordonjánál zavar, tolongás és kiabálás keletkezett.

A miniszter odatekintett. A rendőrökkel tusakodva a narancsszínű hölgy állt ott, s kezét néma váddal emelte a miniszter felé.

— Tóni néni, — hebegte sápadtan Rákosi, s visszahanyatlott székére.

Tizen vették körül egyszerre, s csak suttogva adták szájról-szájra :

— A miniszter rosszul van. A vizsga, a leleplezés izgalmai. Hja, hiába, nem mai csirke már ő excellenciája.

III.

A sötét titok vagy a titkos sötét.

— Küldjenek Evva doktorért, suttogta az elalélt miniszterelnök.

Rákosi Lajos, lovas rendőrfelügyelő azonnal sarkantyúba kapta lovát és elvágtatott a világhírű tudósért.

(Méltán különösnek tetszhetik minden olvasónk előtt, hogy a Rákosi-családnak annyi tagja vesz élénk részt a jövő század társadalmi életében, a nagy és nevezetes állásokat majdnem kizárólag lefoglalva magának. A ki azonban jobban ismeri a család előnyösen ismert szaporaságát, egyáltalán nem fogja tulzónak tartani jelen sorok íróját, a ki szigoruan ragaszkodik a

történeti igazsághoz. 1950-ben, a mikor regényünk játszik, imádott hazánk intelligenciáját kizárólag a Rákosi-család fő- és mellékágai alkották. A népszámlálás adatai szerint az országban volt ekkor 10,658 Rákosi, 2020 Evva, 1854 Beöthy, 4628 Sebők 634 Hermann, 1824 Köllő, 11,762 Zilahi, 4728 Kalmár rendes családtag és 1 drb Precy Mészáros tiszteletbeli családtag. Rákosi Lajos, a lovas rendőrfelügyelő, a család főágához tartozott. Bátyja volt a miniszternek, miután apai jószágát elgazdálkodta, sokáig croupier volt Monte-Carloban, aztán chasseur d'Afriques Algirban, subickolt cipőt New-Yorkban, vadászott kengurura Ausztráliában, míg végre öcsce besegítette őt a lovas rendőrfelügyelői színekurába.)

A hirneves tudós sietve jött beteg rokona segítségére, s néhány perc múlva magához térítette az elájult államférfit. A miniszter titokzatosan súgott neki valamit:

— Ő volt. Megint ő!

— Ő, — sikoltotta tompán a tudós.

— Ő! Tóni néni! — felelte lemondó
mozdulattal a miniszter.

— Tennünk kell valamit, harsogta
alig hallhatóan a tudós.

— Nagyszerű eszmém van — mondá
a miniszter.

— Lehetetlen! — felelte őszinte
csodálkozással az orvos.

— Gyere el a ma esti diszelőadásra,
ott majd elmondom.

Eddig tart a sötét titok és itt kez-
dődik a titkos sötét.

* * *

A miniszterelnöki páholy titkos
sötétjében ül együtt a két összeesküvő.

A komáromi színház fényárban
uszik. Rákosi Jenő szobrának lelep-
lezésére nagy diszelőadást rendezett
az agg Bosnyák Zoltán, a komáromi
színház intendása. (Nehogy azt higgyék,
hogy a színház Komáromi Mariskáról
vette elnevezését. Igaz ugyan, hogy
eleinte a mult századnak ettől az álli-
tólag tüneményes énekesnőjéről hitták

így a színházat, de ez csak néhány évig tartott. Addig ugyanis, a meddig egy megcáfолhatatlan tény le nem rontotta a nagyhirű énekesnő kultuszát, a kiról addig csak úgy beszéltek, hogy az isteni, a fölülmulhatatlan, az énekesnők királynéja stb. Történt akkor, hogy egy amerikai fonográfkereskedő az apjáról rámaradt viasz-hangjegyek közt megtalálta az énekesnő egy dalát, a melyet Komáromi a mult század végén Feszty Árpádnak, egy már elfeledett vándor panorámásnak estélyén énekelt bele a fonográfba. Lett nagy láрма világszerte: végre meghallhatják hát az Istennő hangját, a melyről csak legendák szóltak eddig. Az emberek törték magukat a Komáromi-hangverseny jegyeiért. 2—3000 frtot fizettek egyegy páholyért. A koncert vége órási skandalum lett. Kisült, hogy az énekesnőnek egy csepp hangja sem lehetett. Énekelni nem tudott, egyik gikszer követte a másikat, hol érthetetlen suttogás, hol fülsértő trombitálás volt az egész ének. Hja a fonográfot nem

lehet úgy megvesztegetni, mint a fin de siècle romlott közvéleményét. A közönség óriási fölháborodásában követelte, hogy a színházról vegyék le a *Komáromi* nevet. Az intendáns Bosnyák, csak azzal menekült meg a meglincseléstől, hogy a névnek egészen más magyarázatot adott. Azt mondta, hogy a színház a Rákosi-család egyik szeretvetisztelt mellékágától, a Beöthyektől vette nevét, a kik tudvalevőleg Komáromból származnak. Ebben gyorsan megnyugodott a felkorbácsolt közvélemény.)

A páholy rejtekén a miniszter szólalt meg először:

— Feri, holnap törvényjavaslatot terjesztek be találmányod ellen.

— Az örökélet ellen? — suttogta mint megsebzett őzike a tudós.

— Igen, az örökéletellen. A törvényjavaslat szerint mindenki, a ki 150-ik évét betöltötte, hatóságilag meghalattandó.

— Ez fáj, — mormogta a fehérhaju aggastyán.

— Nem fog fájni, ha megtudod, hogy Tóni néni 150 esztendő és két hónapos.

— Hah, — rikoltotta a tudós.

És a két férfi a titkos sötétben, kézszorítással pecsételte meg a sötét titkot.

IV.

A t. Házban.

A törvényjavaslat rengeteg izgalmat keltett az országban. Már akkor, hála Evva dr. csodálatos találmányának, sokan voltak matuzsálemi aggok, ezek, igen természetesen, nem akarták magukat agyonüttetni. Viszont ezer és ezer jövődőbeli örökös azt mondta a törvényjavaslatra, hogy csak így lehet friss vért önteni Magyarország korhadt testébe. Amazok *abc-üg Rákosi*-val feleltek emezek *éljen Rákosi*-jára.

Egy hete tartott már a forrongás, mikor a törvényjavaslat a t. Ház elé került. A sándor-utcai országház zsufolásig megtelt erre az alkalomra. (A dunaparti új országház, az építő-

hivatal jelentése szerint, még csak négy év múlva, 1954-ben fog elkészülni.) 1950-ben az országgyűlésen két párt volt csak. A félszázadig uralkodott liberális párt helyét az ugynevezett családi-párt foglalta el, melynek tagjává a pártkör alapszabályai szerint csak a Rákosi-, Evva-, Beüthy-, Sebők-, stb.-családok sarjadékai lehettek. A másik párt az ország összes többi lakosságának követeiből állott s természetesen a leghusosabb fazekakkal vádolta a közbecsülésben és kormányon lévő másik pártot, hogy azonban a család mennyire nem vette semmibe az ellenpártot, mutatja, hogy a családi párt rendszeren 100—120 szótöbbségben volt. Mind a két párt teljes erejével jelent meg a csatatéren. A miniszterelnököt, a ki ruganyos léptekkel, de halotthalványan jött be a terembe, mély csend fogadta. Még barátai is tudták, hogy élet-halál küzdelem fog folyni a törvényjavaslat körül.

A miniszterelnök meghajtotta magát s előterjesztette törvényjavaslatát:

— T. Ház, — szólt — azt hiszem, nem szükséges bővebben megokolnom e törvényjavaslatot, mely imádott hazánk fölvirágoztatását tűzte ki maga elé, s ezzel nem hazudtolta meg családunk évszázados hagyományait. Családunk egy tagjának köszönhető, hogy az emberi élet immár határtalan. 40 év óta megnégyszereződött hazánk lakossága, a mely immár 80 millió lelket számít. El fogják önök ismerni, hogy annyi embert nem táplálhat hazánk. Mi maradna akkor a családi pártnak? (Zajos helyeslés a szélső jobbon.) Bátor vagyok tehát előterjeszteni a következő törvényjavaslatot:

TÖRVÉNYJAVASLAT AZ ÁLLAMI MEG-
HALATÁSRÓL.

1. §. Minden ur és hölgy, a ki 150-ik évét elérte, eleget élt.
2. §. Csak jót tesz vele az állam, ha jobblétre szenderíti.
3. §. E művelet kéjgáz segélyével hajtandó végre, melynek ereje a

meghalatás előtt egy macskán kipróbálandó.

4. §. E törvényjavaslat végrehajtásával a király személye körüli minisztérium bizatik meg.

— Kérem a t. Házat, hogy e javaslatot fogadja el. (Szünni nem akaró taps és éljenzés a jobboldalon.)

A baloldal vészjósló csendben ült helyén. Csak egy agg, galambkopasz fej, övig érő szakállu aggastyán ült helyén, nyugtalanul, szeliden mosolyogva bólogatott:

— Nem! Nem, — motyogta örökös egyhangusággal.

A jobboldalon egy javakorbeli férfi pattant fel, s intett a jegyzőnek:

— Rákosi György — hívta föl a jegyző.

— T. Ház, — kezdte a képviselő, — valóban fájdalommal teljesítem kötelességemet, s szavazom meg a javaslatot. Fájdalommal, mert kénytelen vagyok pirulni apámért, Rákosi Viktorért, a ki megtagadva családját, a tulsó oldalon ül, s konokul ingatja fejét. Bocsássanak

meg neki uraim, egész életében ellenzéki volt, a nélkül, hogy tudta volna miért, s most már egyebet sem tud mondani, mint ezt az egy szót: Nem! Elfogadom a javaslatot. (Éljenzés a jobboldalon.)

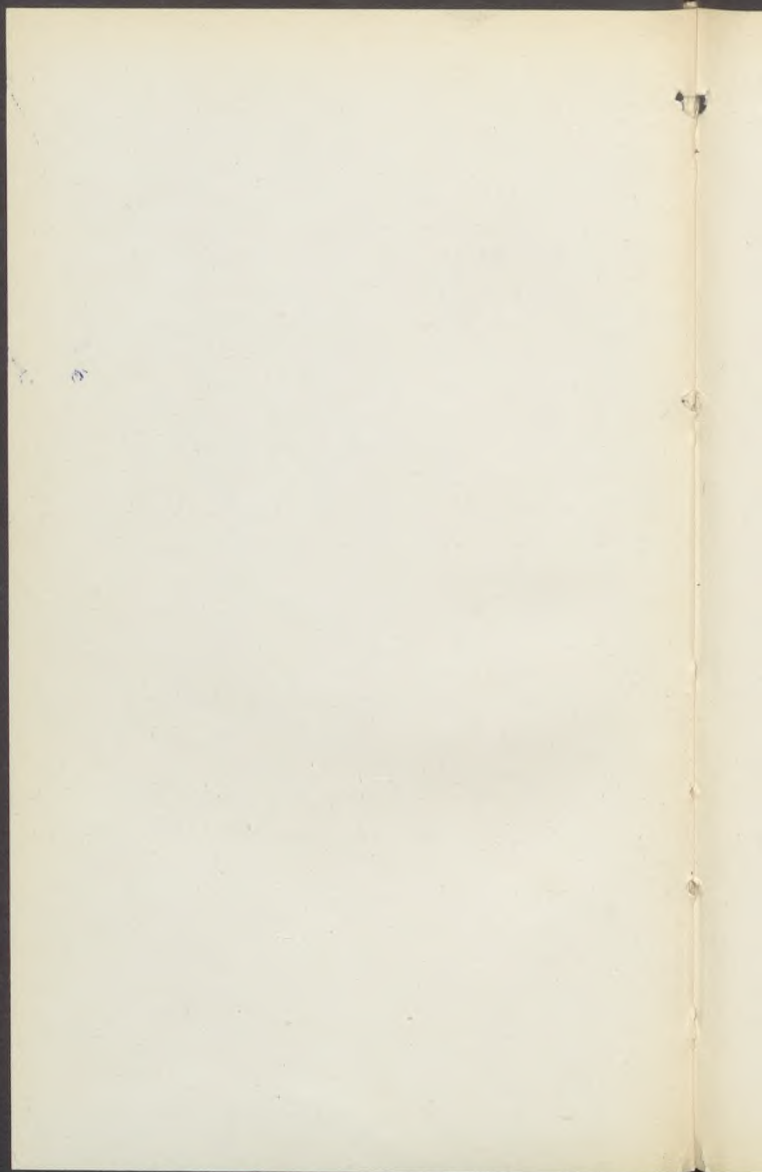
A szavazás nagy izgalommal folyt. Egy igen, egy nem, az volt a szakadatlan arány. Rákosi miniszterelnök idegesen jegyezte a szavazatokat. A pártok már minden erejüket kimerítették. 181 igen állt szemben 181 nemmel.

— Következik a miniszterelnök ur szavazata.

A döntő szavazat!

A miniszterelnök fölemelkedett helyén, s vacogó fogai közül kinyögte az igent.

Ebben a pillanatban a képviselők a miniszter helyén porfelhőt láttak fölemelkedni, s mikor az eloszlott, Rákosi Gyula, Magyarország miniszterelnöke nem volt sehol.



V.

A titkos titkár.

A miniszterelnöki palotának harmademeleti ablaka nyitva volt.

Az ablak mögött egy férfi ült és hallgatózott.

E férfit már láttuk regényünk folyamán. Precy Mészáros János ő, a hatvanadéves ősjogász, a ki a miniszterelnök magántitkára és elválhatatlan kísérője. E férfi most valami neszt hallva, hallgatózik.

Ismétlem tehát, a miniszterelnöki palota harmademeleti ablaka és a miniszterelnöki magántitkár fülei nyitva voltak.

A tér csendjét lódobogás veri föl s a következő pillanatban a harmademeleti ablakon keresztül egy lovas ugratott a nyitottfülü Precy Mészáros János elé. Rákosi Lajos volt, a lovas rendőrfelügyelő. A titkár sietett becsukni fülét, nehogy a vakmerő lovas azon is keresztül ugrasson.

— Az Istenért, ön nyugodtan ül itt, mintha semmi sem történt volna, — riadt föl zilált arccal a lovas. (Mint-hogy Rákosi Lajos ur szóbelileg megkérte regényünk íróját, hogy legközelebbi szerepeltetése alkalmával rokon-szenves modorban emlékezzék meg róla, sietünk kijelenteni, hogy a zilált külső mögött nemesen érző szív dobogott.)

— Hát ön tudja? — felelt nyugodt mosolylyal Precy Mészáros János. — Igenis történt valami, megtaláltam családom ősi fészkrét, *Prec* falut, a honnan nemességünk ered. Ime, itt vannak bizonyítékaim, — mondá egy csomó papirosra mutatva.

A rendőrfelügyelő türelmetlen mozdulatot tett.

— Meg kell hallgatnia bizonyítékaimat. Olyan régen keresem már dicső eredetemet, hogy most nem fojthatom magamba a boldogságot. Nemességünk IV. vagy Vak Béla korából ered. A nagy királyt azért nevezték IV. Bélának, mert V. Béla később született nála, s azért nevezték Vaknak, mert vak volt. A nagy király, mint ezek az okiratok mondják, nagyon szerette a sós-perect, de sajna, szegény, vak volt és nem tudta megtalálni a száját. Ősöm udvari fő-etetőmester volt a király személye mellett, s oly szakértelemmel gyömöszölte a felséges ur torkába a sós-p'recet, hogy a király egy falut elnevezett Sós-P'recnek és odaajándékozta hivének. A sőt később lenyalta nevünkről valaki, s így vagyunk most Precy Mészárosok.

A lovas rendőrfelügyelő látható izgatottsággal hallgatta az egészet.

— Mindez bliktri! Kegyelmes öcsém, Gyula, a miniszterelnök eltűnt.

— Majd megkerül, — felelt rendíthetetlen nyugalommal az ősnemes. Bizonyosan a *Trombitás*-ban van. Oda szokott járni ő kegyelmessége egy-egy spriccerre.

— De most nincs ott, — zokogta örületos mosolylyal a lovasrendőr.

— Szegény öcsém, szegény öcsém, ha tudta volna, dehogy szült volna engemet.

— Csak nem nyelte el a föld, — mondá a titkos titkár.

— De éppen a föld nyelte el. A képviselőházban elsülyedt s a pince alagutjai közt nyomtalanul eltűnt.

— Hah, megvan, — ordította Sós-P'recy a lovag. Ma este utazom és esküszöm önnek, hogy ő excellenciája, szegény barátom nélkül nem térek vissza.

A lovas megindultan rázta meg a titkár kezét.

— Ön családunk régi barátja. Ha sikerül a terv, havi fizetését föl fogjuk emelni 16 frt 50 krajcár-ra.

Szólt és lovára szállt.

— Csak nem akar innen leugrani, — kérde az ősnemes.

— Hagyja kérem, ez az én találmányom. Ilyen nagy ugrások előtt lovamat mindig megítatom. A víz tudvalevőleg oxigenből és hidrogénből áll. A ló testének, mint minden testnek csak oxigénre van szüksége s azt föl is használja. A hidrogén ellenben visszamarad. A hidrogén mint tudja, egyike a legkönnyeb gázoknak: a mult században a léghajókat is ezzel töltötték. Nos tehát, hogy a hidrogén el ne szállhasson, lovamnak minden nyílását bedugom vattával. Így a hidrogén benne marad s a paripa olyan könnyű lesz mint egy léghajó. Így ugratok vele 3—4 emeletnyi magasságot is.

A ló, melyet a titkár álmélkodva nézett körül, csakugyan orrán, száján, fülén be volt vattázva.

A rendőrfelügyelő szalutált és kiugrott az ablakon.

A titkár ismét kinyitotta a fülét, vette a kalapját s rohant a légnyomású vasut állomására.

— Kérek egy harmadik osztályt Balaton-Boglárra, — szólt és beszállt a kupéba.

VI.

Sertésvész Bogláron.

Precy Mészáros János, a titkos titkár, kényelembe helyezte magát a vasutnak egy fényesen berendezett III. osztályu kupéjában, s rágyújtott egy illatos cigarettára, mely még azok közül való volt, melyeket a titkár 1895-ben a megboldogult hirneves regényírótól, Beöthy Lászlótól pumpolt.

Kelenföldön a kalauz nyitott be a kocsiba.

— Kérem a jegyet — szólt zordan a konduktor.

— A jegyet — felelt nyugodtan a titkár — a jegyet . . .

— A jegyet! — mondta a koduktor.

— Igen, a jegyet — szólt elmélázva a titkár.

— Hát hol a jegy — riadt föl a kalanz.

— Ja, a jegy — bólintott nyugodtan a titkos titkár.

— Ne bolondozzék az úr!

— Hát a jegyet kéri — felelt végtelen flegmával Precy. — Jegy, az nincs!

— Akkor fizet az úr.

— Azt hiszi? — kérdezte a titkár. —

Fizetnem kell.

— Hát persze.

— Mivel?

— Pénzzel!

— Pénzzel? — tűnődött a titkár.

— Hát mi a Jakab könyökével akar fizetni?

— Pénzzel?! Tudja barátom, most 78 éves vagyok és soha életemben pénzem nem volt.

— Akkor kidobom az urat.

És a titkos titkárt kilökték a robogó vonatról.

Precy Mészáros János, a lovag, nyugodtan és gyalog folytatta útját.

Ugy el volt mélyedve, hogy észre sem vette a kis változást. Az uton egy asszonynyal találkozott, a kitől vizet kért.

— Csak hamar, mert a vonat egy perc múlva indul.

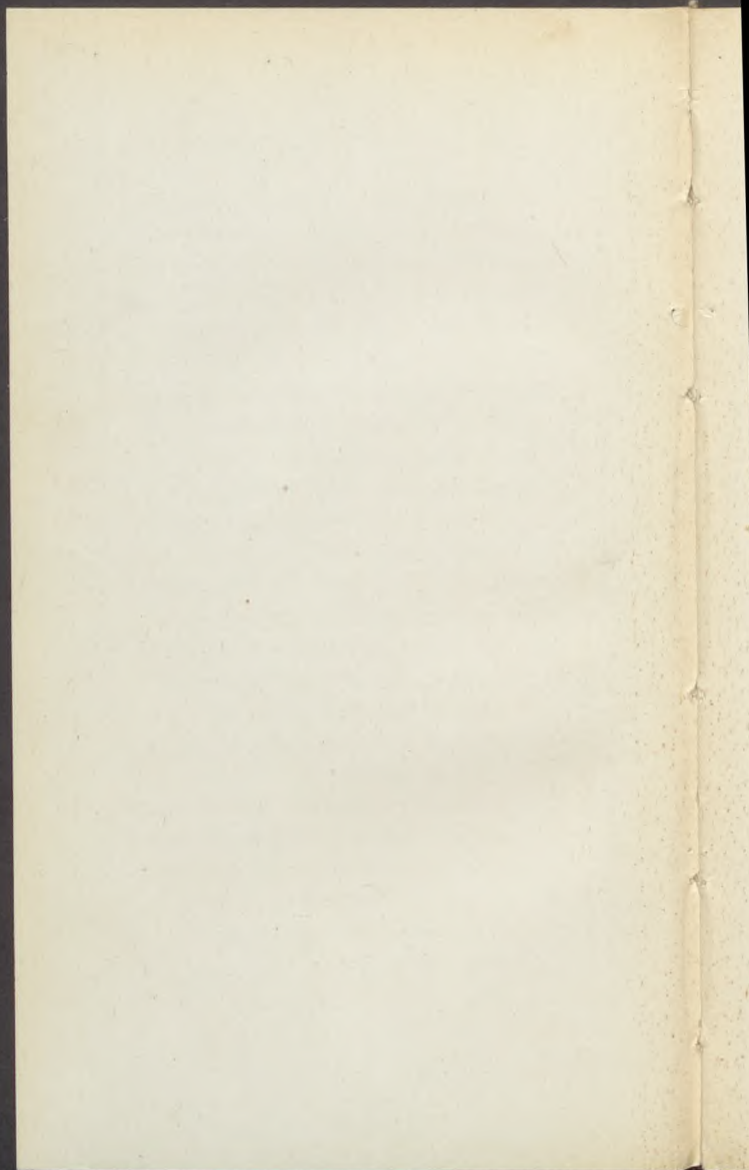
Az asszony körülnézett, keresztet vetett magára és elmenekült.

— Vajjon hogyan mentsem meg Gyulát, szivem excellenciás barátját — folytatta tünődését a titkár. — Tóni néni rögtön rám ismer, hacsak valami álöltözetet nem találok ki. De minek öltözzem? Ha zsidónak öltözöm, kidob. Ha cigánynak öltözöm, nem ereszt be.

Egyszerre egy ideája támadt.

— Uri embernek fogok öltözködni, akkor nem ismer rám — szólt és úgy tett, a hogy beszélé.

Elegáns tennisz-ruhában, szalmakalapban, selyem harisnyában, battiszt-
ingben és koronás névjegyekkel állított be Boglárra, a hol senki sem sejtette, hogy ez alatt a ruha alatt Precy Mészáros János rejlik.



VII.

A granárium titka.

Azokat az olvasóinkat, a kik csodálkoztak a mult fejezet címén, sajnáljuk. Szinte hihetetlen, de igaz, voltak, a kik nem értették meg a *Sertésvész Boglárón* című címet. Ezek az egyének, nevüket diskrécióból nem írjuk ki, nem tudnak a sorok közt olvasni, nem értik a finom célzásokat, nem vették észre, hogy mult fejezetünk minden betűje alatt ott lappangott a sertésvész, ha nem is irtuk ki egészen nyilvánosan. Minthogy azonban mi mindent olvasóink kedvére teszünk,

ebben a fejezetben már tényleg benne lesz a s. v.

* * *

Ezen sikerült bevezetés után ismét Precy Mészáros János következik, a ki jól sikerült álöltözetében néhány hét alatt egészen behizelegte magát Tóni néni kegyeibe, úgy, hogy a narancsszinű hölgy beprotégálta őt a boglári izr. néptanítói állásba, mely 1892 óta, Gárdonyi Ignác távozása idejétől, üresedésben volt a boglári közművelődés nagy öröme.

A negyedik hét végén Tóni néni így szólt az álruhás lovaghoz:

— Ugyan, kedves gróf, van egy kis ideje?

Precyt, a lovagot, ugyanis gróf Dog de Saint-Bernard néven ismerték Bogláron.

— Nagyságos aszonyom, egyebem sincsen.

— Én ma nem érek rá, itt vannak ezek a kulcsok, ott hátul van egy nagy granárium. Annak a kulcsai.

Precy ur hátra tekintett, háta mögött csakugyan egy nagy granáriumféle épület volt, kapuján ezzel a messze látszó fölírással:

VÉSZES SERTÉSEK.

— Menjen oda — folytatta Tóni néni — és kérdezze meg, nem parancsolnak-e valamit?

— A sertések — kérdezte fokozódó ámulattal gróf Dog de Saint-Bernhard.

— A sertéskék? — mondta hamiskás mosolylyal a narancsszinű hölgy. — De előbb esküdjék meg, hogy egyet se fog kiereszteni.

Gróf Dog megesküdött és zavartan piszkálta a fogait:

— Nem értem — mondá magában. De aztán hozzátette: — különben nem ez az első dolog, a mit nem értek!

Egy belső hang még azt sugta neki:

— És nem az utolsó!

A nagy kulcs csikorogva fordult egyet a zárban. Belülről olyan nyöszörgés hallatszott, mint az állatok etetése előtt valamelyik menazsériában.

A *Vészes sertések* föliratu kapun belül hosszú folyosó nyílt kétoldalt megszámozott cellákkal. Precy, a lovag, találomra benyitott az elsőbe.

Az örömnök féktelen kiáltása szakadt ki a melléből:

— Gyuszi!!!

Majd zavartan tette hozzá:

— Excellenciád a vészes sertések között.

A miniszterelnök (mert csakugyan ő ült a cellában, kényelmes karosszékben, vígan csibukozva) megszólalt:

— Sőt én magam is vészes sertés vagyok.

Precy ur ismét zavartan piszkálta a fogát:

— Ezt már megint nem értem.

— A *Vészes sertések* fölírás csak arra való, hogy a boglári intelligencia kíváncsiságát elterelje erről a granáriumból, a melyben egyetlen sertés sincs. Ott csak mi vagyunk, a Rákosi-család szerencsétlen tagjai, a kiket Tóni néni az egész országban összefogdosott s elhozott tömni Boglárra. Persze,

ön nem tudja, miért menekültünk mi mindnyájan a narancsszinü hölgy elől. Mert nem tudtuk kiállani a boglári vendégtömő kurát, Tóni néni pedig nem tud meglenni vendég nélkül s ha nem jöttünk szép szerével, elhurcolt erőszakkal. Így került ide családunk legjava. Nézze meg csak a többi cellákat!

A lovag kinyitotta a másik cellát, a hol Evva Ferenc dr., a tudós, borult keblére halk zokogással. A híres orvos olyan kövér volt, mint egy mangalica, s összes ruházata egy szalmakalapból és hosszú ősz szakállából állott.

— A többi ruháimból kihiztam, mentegette magát pirulva.

És a többi cella is öntötte a rokonságot. Ott voltak: *Beöthy* Zsigmond, a finn nyelv világhírű tanára. Sovány volt, mint az agár, mert büszkeségből Tóni nénitől semmi kosztot se fogadott el s az egész idő alatt finn szó-gyöke-ekkel táplálkozott.

Rákosi Lenke kisasszony, a ki 74 éve mellett is valóban bájosnak

volt mondható, s a ki zokogva panaszkodott, hogy éppen a legjobb alkalma volt férjhez menni, mikor elrabolták.

És még egy egész rakás ifjabb családtag, a kik minthogy még csak ezután fognak megszületni, olvasóinkat ugyse érdeklik.

— És végül — last, but not least — az utolsó cellában egy végtelenül agg hölgyet találtak a kutatók. Csepreghy Ferencné asszony volt, kezében egy angol regénynyel, melynek betűi el-koptak már a sok olvasástól. A napvilágra érve, a tiszteletreméltó matróna első sóhajtása ez volt:

— Jézusom, mennyi tésztát ehetett ez alatt az idő alatt a Mariska.

S a mikor tudtára adták, hogy Komáromi Mariska a csodálatra méltó csalogány már elhunyt, megkönnyebűlten sóhajtott föl:

— Hála Isten, legalább nem eszik több tésztát.

A megszabadítottak letérdeltek szabadítójuk előtt:

— Köszönjük neked, ó nemes lovag, szabadulásunkat.

Azzal egyenkint kisurrantak az ajtón.

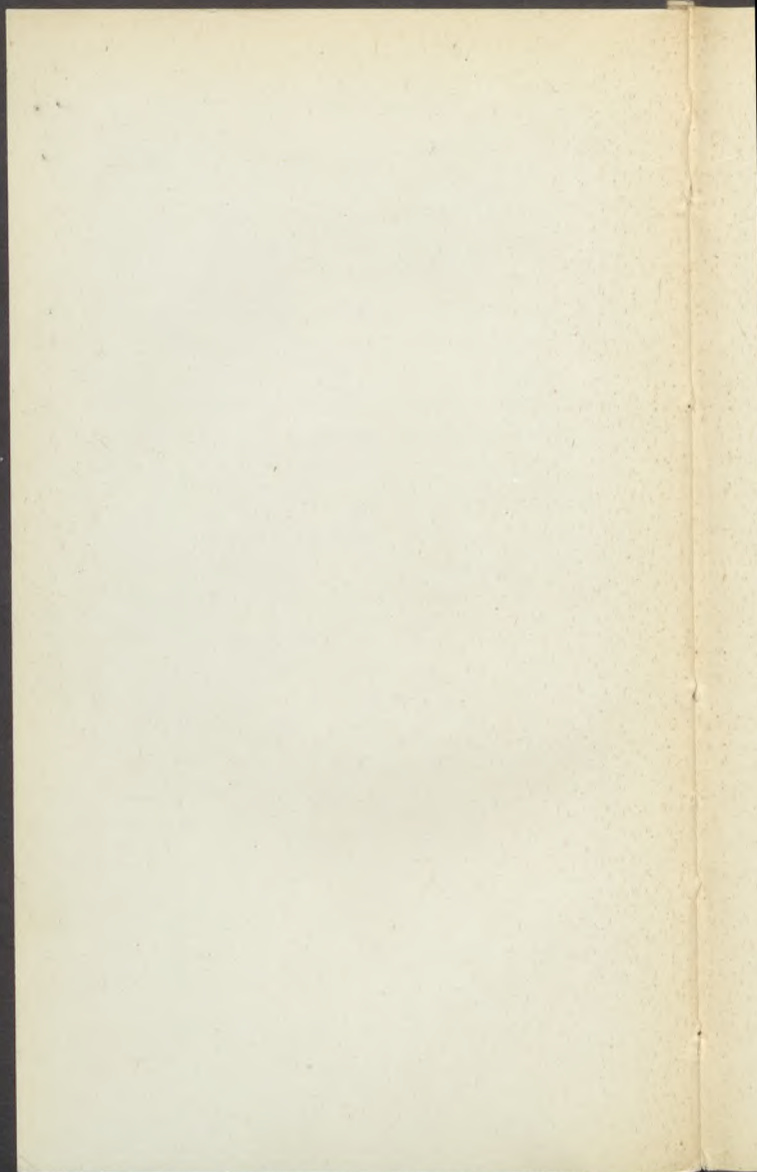
Precy ur egy darabig nézte őket, aztán zavartan kezdte piszkálni a fogait:

— Megszöktek. És én eleresztettem őket. Megszegtem eskümet. Hah! Hah! Hah!

Feje hirtelen lekonyult:

— Egy Precy Mészáros nem élheti ezt túl!

És a boglári zsidónál hitelbe rögtön egy darab kötelet vásárolt.



VIII.

A pipacsalaku anyajegy.

A kötéllel és elbúsult szívével Precy Mészáros János áthajózott a Balaton zalai partjára, s a csuki őserdőben kinézte magának a legmagasabb fát.

— Megszegtem eskümet, nem élhetek tovább, — mormogta magában, s hurkot kötött a lábára.

Még egy utolsó sóhajtás, egy végső fogpiszkálás, aztán erősen megrántotta a kötelet s Precy Mészáros János talpával fölfelé lógott a csuki őserdő legmagasabb fáján.

Rövid négy óra múlva a legnemesebb szív kiszzenvedett.

* * *

Vörösmarthy Mihály, a gyorsan előhívott szepezdi fürdőorvos-növendék már csak a beállott halált konstatálhatta.

A holttestet kitették az udvarra, sirató asszonyok megmosdatták s fölöltöztették tiszta feketébe. Egyszerre az egyik vén néni megszólalt:

— Nézzétek, mi van ennek az embernek a talpán.

Az asszonyok odanéztek. A holttest jobb talpán csakugyan egy különös, pipacsalaku anyajegy volt csodálatos hiven, mintha odarajzolták volna.

A pipacsalaku anyajegynek csakhamar híre terjedt, s a budapesti lapok, melyek sokat irtak az esetről, megemlítették a különös természeti ritkaságot is.

Harmadnapra, épp a temetés előtt, a következő telegramm érkezett Boglára:

Páris, 1950. május 20.

Kérjük a temetést fontos okból
fölfüggeszteni.

NÉHAI BÁRÓ HIRSCH MÓR
vagyonkezelősege.

A délutáni levegővasuttal három feketébe öltözött ur érkezett Párisból. Megnézték a halottat s a pipacsalaku anyajegyet különösen sokáig vizsgálták. Egy darabig tanácskoztak, aztán egyikük megszólalt:

— Uraim, ez az anyajegy kétségbevonhatatlan bizonyíték. Az elhunyt báró Hirsch Mórnak törvénytelen fia és egyetlen örököse. A 4624 milliónyi vagyon Precy ur örököseit illeti. Kik azok?

Rákosi Gyula előlépett:

— Én vagyok az. Ime az elhunyt végrendelete, a melylyel összes ingó és ingatlan vagyonát, eddig 4 gallért, három és fél pár mancssettát és egy gypajuinget nekem hagyományozta.

A fekete ruhás urak meghajtották magukat. —

Minek beszéljem tovább! A Rákosi-család örülten gazdag lett. A milliárdokon megvásárolták a Haas és Deutsch-cégtől Magyarországot s megalapították a Rákosi-dinasztia uralmát köztársasági jelleggel.

Precy Mészáros János lelke pedig szálldogált az ég felé.

(V É G E.)



